gemeente
TEYLINGEN

Memo

Van:	Griffie
Aan:	Presidium
Datum:	3 december 2025
Onderwerp:	Pilot spreektijden 2.0 (nadere uitwerking)
Verzoek:	1. In te stemmen met het uitvoeren van een pilot spreektijden in de raadsvergaderingen van 16 december 2025 en 26 februari 2026 met als doel de vergadering effectiever in te richten. 2. De pilot na afloop (maart) te evalueren middels het uitzetten van een korte enquête onder de raadsleden, met het oog op aanbevelingen voor de nieuwe raad.

In het Presidium van 26 november 2025 is gesproken over het starten van een pilot met spreektijden. Afgesproken is dat de voorzitter en griffier verder werken aan een verfijnde versie waarbij interrupties en verhelderende vragen buiten de spreektijd vallen. Dit aangepaste voorstel vindt u op de volgende pagina (onder 'Voorstel Presidium').

Aanleiding
Tijdens het Presidium van 15 oktober 2025 heeft de meerderheid van het Presidium gevraagd om een pilot met spreektijden uit te werken. Aanleiding hiervoor is de lange duur van de raadsvergaderingen en het signaal dat discussies soms onnodig worden uitgebreid, waardoor de focus op de kern van het debat onder druk komt te staan.

Hieronder worden de context, de voor-en nadelen van spreektijden en een voorstel voor de pilot beschreven.

Context van de raad
Het raadswerk is aan veranderingen onderhevig. Niet alleen neemt het aantal taken van een gemeente toe maar ook zijn deze taken complexer van aard. Kijkende naar de klassieke driedeling in een kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende taak van de raad dan is merkbaar dat vanuit de veranderende (informatie)samenleving de werkdruk van de raad aan het toenemen is ten opzichte van 10 jaar geleden en dat dit effect heeft op de vergaderdruk van de raad. Het maakt uiteraard uit of een raad uit 5 of 15 fracties bestaat maar altijd zijn er afspraken nodig over de vergaderorde en de vergaderstructuur. Deze zijn nodig om vergaderingen van raad en commissie efficiënt en effectief te laten verlopen zodat de besluitvorming en het debat daarover afgerond kan worden binnen de afgesproken eindtijd en zonder dat er sprake is van nachtelijke vergaderen-uren of extra vergaderavonden. Kort en bondig vergaderen is een wens van velen maar de praktijk blijkt weerbarstiger. Raadsleden zijn immers politici en volksvertegenwoordigers, debatteren hoort daarbij. Spreektijden geven houvast en structuur aan een vergadering en dragen bij aan de wens om kort en bondig te vergaderen.

Voor-en nadelen van spreektijden
Invoeren van een spreektijdenregeling heeft veel voordelen, debatten worden volgens de voorstander kwalitatief beter en vergaderingen verlopen efficiënter en effectiever. Vergadering wordt ontdaan van overbodige ballast, de spreker moet zich beperken tot de meest essentiële argumenten en standpunten. Een spreker zal zijn standpunten zorgvuldiger afwegen en de kernboodschap komt beter tot zijn recht. De kwaliteit neemt toe, aldus de voorstanders. Kortere betogen hebben meer impact dan ellenlange betogen en details. Daarnaast duren vergaderingen korter en weten inwoners en ambtenaren wanneer hun punt aan de beurt is. Daarmee neemt de toegankelijkheid toe conform de Open Overheidsgedachte. Inwoners schuiven sneller (digitaal) aan bij een vergadering en kunnen beter volgen waar het debat in hoofdlijnen over gaat.

Het heeft uiteraard ook nadelen: voor sommigen is democratie met de stopwatch een gruwel. Een kwalitatief debat kan niet plaatsvinden met een beperking zoals spreektijden. Er is minder ruimte om de breedte te zoeken en de eigen argumenten te bespreken. Het ene onderwerp is complexer dan het andere. Tegenstanders van spreektijden vinden vaak dat zij zelf kort en bondig debatteren maar dat dat kennelijk niet aan iedereen gegeven is.

Waarom de raadsvergaderingen? In Teylingen wordt gewerkt volgens het BOB-model. Oordeelsvorming en standpuntbepaling horen thuis in de commissies nadat de beeldvorming heeft plaatsgevonden in de beeldvormende sessies. De raad is er primair voor de laatste B van het BOBmodel: de besluitvorming. In die zin kennen de fracties op dat moment elkaars argumenten en standpunten zodat tot besluitvorming kan worden over gegaan. In die zin is een raadsvergadering bij uitstek geschikt om ervaring op te doen met kort en bondig vergaderen met spreektijden.

Pilot Voorstel Presidium
Voorstel is om een pilot spreektijden te starten voor de raadsvergaderingen op 16 december 2025 en 26 februari 2026. De pilot wordt als volgt ingericht:

1. Doel en uitgangspunten
De pilot heeft als doel:
- de duur van de vergadering beheersbaar te maken;
- het debat te focussen op hoofdpunten;
- de spreektijd naar rato van de fractiegrootte te verdelen.

De voorzitter bewaakt de tijd; de griffie ondersteunt.

2. Verdeling spreektijd

2.1 Fracties
De spreektijd wordt toegekend op basis van de fractiegrootte (gewogen). Elke fractie krijgt 9 minuten basistijd, plus 1 minuut per raadszetel. De fractie kan zelf de keuze maken waar de spreektijd in te zetten, bij welk agendapunt en in welke termijn.

De spreektijd kan worden verdeeld over meerdere woordvoerders. De toegekende tijd kan niet worden uitgewisseld tussen fracties.

Totaal beschikbare spreektijd voor de fracties: 115 minuten.

2.2 College
Het college krijgt 15 minuten spreektijd voor het geheel van de bespreekstukken. De spreektijd kan worden verdeeld over meerdere woordvoerders.

2.3 Verdeling
De totale vergadertijd wordt als volgt verdeeld (180 min):
1. 40 min – algemene deel: voorzitter, insprekers, mondelinge vragen, schorsingen etc.[1]
2. 10 min – beantwoording interrupties en verhelderende vragen
3. 15 min – college
4. 115 min – fracties

Tijden 1 en 2 zijn streefwaarden, geen harde eindtijden, maar vormen wél de basis voor ordebewaking. Tijden 3 en 4 zijn wel eindtijden.

2.4 Toepassing van de spreektijd
De spreektijd voor het college en de fracties geldt alleen voor de bespreekstukken, niet voor het algemene gedeelte van de vergadering (o.a. vaststellen agenda, mondelinge vragen en hamerstukken).

2.5 Bijzonderheden
Als er vooraf bijzonderheden zijn, zoals veel insprekers of een interpellatiedebat, kan de basistijd worden aangepast of kan de vergadering worden verlengd. De voorzitter en griffier doen hiervoor een voorstel aan het Presidium. Het Presidium beslist bij meerderheid (1 fractie = 1 stem).

3. Interrupties, verhelderende vragen en beantwoording

3.1 Interrupties en vragen stellen
Het plegen van een interruptie of stellen van een verhelderende vraag valt binnen de toegekende spreektijd. Dit is bedoeld om het risico af te dekken dat raadsleden hun punt (opnieuw) willen maken via een interruptie / vraag zonder dat het ten koste gaat van de spreektijd.

3.2 Beantwoording van interrupties en vragen
Voor het beantwoorden van interrupties en verhelderende vragen wordt wel extra spreektijd toegekend, namelijk 30 seconden. Deze 30 seconden zijn alleen bedoeld voor het beantwoorden van de interruptie of vraag. Als de spreker voor de beantwoording meer tijd gebruikt, valt deze tijd onder diens reguliere spreektijd.

[1] De verdeling over de verschillende onderdelen kan per vergadering verschillen. Indien voor het totaal meer tijd nodig is, ontvangt het Presidium een voorstel (conform 2.5).

4. Stemverklaringen en ordevoorstellen

Stemverklaringen en ordevoorstellen tijdens bespreekpunten vallen binnen de toegekende spreektijd.

5. Werkwijze

De fracties ontvangen vooraf een overzicht van hun beschikbare minuten.
Bij aanvang van de vergadering licht de voorzitter de werkwijze kort toe.

6. Handhaving en techniek

6.1 Tijdregistratie

De tijd wordt bijgehouden door de griffie en inzichtelijk gemaakt voor de raadsleden en het college.

6.2 Overschrijding

Bij overschrijding grijpt de voorzitter in: eerst een waarschuwing, daarna afronden.
Bij structurele overschrijding kan de voorzitter het woord ontnemen (als uiterste middel).

7. Evaluatie

De pilot wordt na afloop (maart 2026) geëvalueerd middels het uitzetten van een korte enquête onder de raadsleden, met het oog op aanbevelingen voor de nieuwe raad.